

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВРХОВНИ СУД
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
БАЊА ЛУКА
Број: 57 0 Пс 086820 16 Рев
Бања Лука, 18.05.2017. године

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија Биљане Томић, као предсједника вијећа, Тање Бундало и Војислава Димитријевића, као чланова вијећа, у правној ствари тужитеља П. малопродаја непрехрамбене робе, Дионичко друштво Б., Улица ..., кога заступа пуномоћник Ј.Т., адвокат из Б.Л., Улица ..., против туженог ДОО за производњу, трговину и услуге П. Б.Л. - у стечају, Улица ..., кога заступа пуномоћник А.И., адвокат из Г., Улица ..., ради утврђења, вриједност спора 708.690,04 КМ, одлучујући о ревизији тужитеља против пресуде Вишег привредног суда у Бањој Луци број 57 0 Пс 086820 15 Пж 2 од 22.02.2016. године, на сједници одржаној дана 18.05.2017. године, донио је

ПРЕСУДУ

Ревизија се одбија.

Образложење

Првостепеном пресудом Окружног привредног суда у Бањој Луци број 57 0 Пс 086820 10 Пс од 03.09.2015. године одбијен је тужбени захтјев тужитеља да се утврди да је основано оспорено потраживање тужитеља у износу од 708.690,04 КМ, те да се тужени обавезе да призна наведена потраживања тужитеља и да се наложи стечајном управнику да иста уврсти у општи исплатни ред, као и захтјев за накнаду трошкова поступка. Тужитељ је обавезан да туженом надокнади трошкове парничног поступка у износу од 6.418,50 КМ.

Другостепеном пресудом Вишег привредног суда у Бањој Луци број 57 0 Пс 086820 15 Пж 2 од 22.02.2016. године жалба тужитеља је одбијена и првостепена пресуда потврђена. Одбијен је и захтјев тужитеља за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Изјављеном ревизијом другостепену пресуду побија тужитељ због повреде одредаба парничног поступка и погрешне примјене материјалног права са приједлогом да се побијана пресуда преиначи.

Одговор на ревизију није поднесен.

Ревизија није основана.

Предмет спора у овој парници је захтјев тужитеља да се утврди да су основана његова потраживања пријављена у стечајном поступку који је отворен над туженим, у износу од 708.690,04 КМ, и да се тужени обавезе да наведена потраживања призна, као и да се стечајном управнику туженог наложи да та потраживања уврсти у општи исплатни ред.

Одлучујући о захтјеву тужитеља, по проведеном доказном поступку, првостепени суд је утврдио: да је тужени, над којим је отворен стечајни поступак, са тужитељем био у пословном односу по основу уговора о купопродаји робе и услуга; да је тужитељ пријавио своја потраживања у стечајном поступку у укупном износу од 2.328.686,04 ЕВРО, у протувриједности 4.554.444,16 КМ, са припадајућом каматом у износу од 355.826,43 ЕВРО, у протувриједности 695.925,33 КМ, односно у укупном износу од 5.250.369,49 КМ; да је на испитном рочишту одржаном дана 31.3.2010. године стечајни управник туженог признао потраживања тужитеља у износу од 4.541.679,45 КМ, од чега се на главни дуг односи износ од 3.939.679,05 КМ и на обрачунате камате износ од 602.000,45 КМ, док је пријављено потраживање оспорио у износу од 708.690,04 КМ; да тужитељ своје потраживање доказује само на основу спецификације рачуна (укупно 904 рачуна који се односе на период 2008, 2009. и 2010. године), а да ни у стечајном ни у предметном парничном поступку није приложио међународне товарне листове (ЦМР); да је стечајни управник туженог дјелимично признала потраживања тужитеља на основу књиговодствене евиденције туженог; да је по приједлогу туженог вјештак економске струке М.З. суду доставио само уводно вјештачење од 16.04.2012. године, са образложењем да није у могућности на поуздан начин да поступи по задатку из рјешења суда, јер да се вјештачење може поуздано урадити само уз испуњење претпоставки које су наведене у тачки 3. уводног вјештачења; да су тужитељ и тужени били чланице П. групе и да су све чланице те групе имале исти рачуноводствени програм преко заједничког софтвера и биле су информатички повезане.

На темељу тих чињеница, имајући при томе у виду да тужитељ сагласно релевантним рачуноводственим прописа са туженим није усагласио књиговодствено стање, иако је то била законска обавеза, нити је доставио извод отворених ставки на крају чак три пословне године, примјеном правила о терету доказивања прописаног одредбама члана 7. и 123. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, број 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09, 61/13 - даље: ЗПП), првостепени суд је закључио да тужитељ није доказао основаност постављеног захтјева, па је из тих разлога захтјев тужитеља одбио.

Одлучујући о жалби тужитеља, другостепени суд је прихватио чињенична утврђења и правне закључке првостепеног суда, уз допуну да тужитељ није доказао на шта се тачно односи спорни износ, па да тиме није доказао у којем дијелу је основано оспорено потраживање и у којем дијелу би исто требало бити сврстано у општи исплатни ред. Сагласно томе, изјављену жалбу је одбио и првостепену пресуду потврдио.

Нижестепеним одлукама захтјев тужитеља је правилно одбијен.

Према чињеницама које су утврдили нижестепени судови, предметно потраживање, које је тужитељ пријавио у стечајном поступку отвореним над туженим у укупном износу од 5.250.369,49 КМ, тужитељ је доказивао спецификацијом рачуна (укупно 904 рачуна). Сагласно књиговодственој евиденцији туженог (подаци из уводног вјештачења вјештака финансијске струке) од тужитеља је у спорном периоду набављено робе у износу од 8.295.863,57 КМ, док је плаћено 4.295.863,57 КМ, разлика којих износа даје неплаћени

износ потраживања тужитеља у износу од 3.939.679,05 КМ. Тај износ главног дуга, са припадајућом каматом од 602.000,45 КМ (укупно 4.541.679,50 КМ), на испитном рочишту је признала стечајна управница туженог, док је потраживање тужитеља оспорила у износу од 708.690,04 КМ. Супротно утврђењу нижестепених судова да су сва призната потраживања сврстана у нижи исплатни ред (јер то утврђење није сагласно записнику са испитног рочишта) дио признатих потраживања је уврштен у општи исплатни ред, а дио у нижи исплатни ред.

У предметној парници (приједлог стављен од стране туженог, а не од стране тужитеља) је било одређено провођење финансијског вјештачења по вјештаку М.З., ради утврђења износа потраживања тужитеља према туженом, износа плаћених и неплаћених потраживања тужитеља, утврђивања износа потраживања туженог према тужитељу и у којем дијелу су иста плаћена односно у којем су остала неплаћена, те утврђивања коначног потраживања тужитеља према туженом из пословног односа на дан отварања стечаја (26.01. 2010. године). Према писменом изјашњењу вјештака (именованом као уводно вјештачење) вјештак не може урадити захтјевано вјештачење према налогу суда из више разлога, од којих су најзначајнији: тужитељ потраживање није пријавио у валути КМ (члан 115. Закона о стечајном поступку), већ у ЕВРО и то према курсу на дан отварања стечаја, а не на дан настанка рачуна, усљед чега пријављени износи не могу бити сагласни књиговодству туженог; да је тужени (за потребе вјештачења) приложио књиговодствене картице о пословању са тужитељем за 2008, 2009. и 2010. годину, на којима плаћања нису исказана по појединачним рачунима, већ у укупним износима плаћања, а нити је на истима назначен засебан број рачуна, већ први у низу од три групе бројева, док је тужитељ приложио само књиговодствене картице за 2008. и 2009. годину, које садрже датуме и бројеве рачуна; да документација тужитељ и туженог није упоредива и није могуће идентификовати поједине разлике у књижењима, па да је потребно ради поузданог вјештачења створити упоредну базу података са могућом идентификацијом броја и износа рачуна, као и да страна која је испоставила документ који није књижен код друге стране да документује то књижење. По наведеном изјашњењу вјештака, тужени је одустао од извођења овог доказа, док тужитељ није ставио приједлог у том правцу.

Према даљем утврђењу нижестепених судова, тужитељ и тужени су повезана лица (у оквиру „Певец групе“), а према изјашњењу свједока Е.Г. (шеф рачуноводства код туженог) рачуноводство тужитеља је могло да врши књиговодствену контролу туженог, с обзиром да су тужитељ и тужени били информатички повезани и имали су исти књиговодствени програм „Информатика 2000“ (који је био јединствен на нивоу групе, те којим се руководило из сједишта тужитеља).

Код таквог стања ствари, те код тога да је тужитељ пропустио да сходно законској обавези врши књиговодствено усаглашавање, сачињавањем Извода отворених ставки, те је и стечајна пријава сачињена супротно одредби члана 115. став 2. Закона о стечајном поступку („Службени гласник Републике Српске“, бр. 26/10 – пречишћени текст, даље: ЗСП), не могу се прихватити ревизиони наводи да је стечајна управница на испитном рочишту морала навести које тачно рачуне оспорава (јер то објективно није било ни могуће). Наиме, у конкретној ситуацији стечајна управница је једино и могла признати потраживање тужитеља у висини која је била сагласна књиговодственој документацији туженог, а у осталом дијелу исто оспорити.

Стога је, супротно ревизионим наводима, у овој парници на тужитељу била обавеза да докаже у којем дијелу је основано оспорено потраживање (члан 120. ЗСП), те у који исплатни ред се исто има сврстати, сагласно одредби члана 35. став 1. ЗСП.

Како изведеним доказима то тужитељ није доказао, нижестепени судови нису погријешили када су, примјеном правила о терету доказивања, захтјев тужитеља у цјелости одбили, при чему су за своје одлуке дали јасне и разумљиве разлоге, па нема мјеста ревизионим наводима да побијана пресуда не садржи ваљане разлоге.

Нису основани ни ревизиони наводи, којима се тужитељ позива на дио исказа стечајне управнице М.Г. (која је саслушана у својству свједока), да није спорно да је роба ушла у Републику Српску, с обзиром да је иста даље навела да није утврђено шта се даље са том робом дешавало између предузећа унутар групације П..

Тужитељ се, у наводима ревизије, неосновано позива и на правни став овога ревизионог суда изражен у пресуди број 57 0 Пс 086523 12 Рев од 20.12.2013. године (која је донесена у парници између истих странака и тиче се пријављеног новчаног потраживања тужитеља у стечајном поступку над туженим за извршене услуге превоза), с обзиром да је (према чињеницама које су утврђене у тој парници) тужитељ потраживање из те парнице доказивао одговарајућом документацијом, а не само спецификацијом рачуна као у овој парници, што значи да се ради о пресуди која је, у односу на побијану пресуду, заснована на различитом чињеничном стању.

Произлази, да правилност и законитост побијане пресуде ревизионим наводима није доведена у озбиљну сумњу. Како нема ни повреда о којим овај суд води рачуна по службеној дужности, то је изјављену ревизију ваљало одбити, примјеном одредбе члана 248. ЗПП.

Предсједник вијећа
Биљана Томић

За тачност отправка овјерава
Руководилац судске писарнице
Амила Подрашчић